

ANDRAGOŠKO DRUŠTVO SLOVENIJE

Komisija za strokovne razprave in pogovore

Odličnost izobraževalcev odraslih in prelomni časi

21.11.2013, Mons v Ljubljani

Petra Javrh

Andragoški center Slovenije, SRP Andragoško društvo Slovenije

KLJUČNI POJMI

poklicanost

identiteta

ovire

možnosti

družbene spremembe
prelomni časi

odličnost

JE ODLIČNOST POVEZANA Z UGLEDOM IN POLOŽAJEM ?

➤ pomen harmonično razvite poklicne identitete

➤ delovne obremenitve

➤ strokovnost dela

izraz učitelj v
generičnem smislu:

vsi, ki kogarkoli načrtno
poučujejo

➤ zgodovinski trenutek in paradigmatške spremembe

➤ SLOVENIJA – javno mnenje:

- izgubljanje prosvetljijske vloge
- ✓ vloga izobraževalnega sistema (mesto neformalnega dela)
- ✓ vloga medijev
- ✓ vloga strokovnega združevanja

PROFESIONALNI POLOŽAJ IZOBRAŽEVALCA ODRASLIH

Kje na lestvici zaželenih del je

Motivi za delo
Kdo se odloča zanj

Višina plače kot "cenjenost"
dela

Ali sam dovolj ceni svoje mesto
in poslanstvo

IZOBRAŽEVALNI
SISTEM
Ali podpira razvoj
kariere

PRAKSA

Kje ima možnost razviti
ustrezno profesionalno
identiteto

Ta vrsta dela kot zasilno
premoščanje primanjkljaja
pedagoških ur

Ali spodbujata
...omogočata
odličnost?

IZOBRAŽEVALCI V KONTEKSTU SPREMEMB

Najprej o terminologiji:

izobraževalec
odraslih, andragog,
učitelj...

STALIŠČA

Kako se lotiti
vprašanja globalnosti
(v neposredni praksi)

Odgovornost do
drugega v metežu
družbenih
sprememb

- Osebna stališča do potrebne profesionalne odličnosti
- Družbena stališča do potrebne profesionalne odličnosti

**Kdaj in kako
se učitelj odloča
delo opravljati
maksimalno kakovostno**

**tj. uresničevati
profesionalno
odličnost**

- ravnotežje** med uveljavljenimi profesionalnimi veščinami in novostmi
- spoštovanje** lastnega dela in njegova ustrezna predstavitev

**Poučeni, kako
dosegati
odličnost???**

profesionalna odličnost

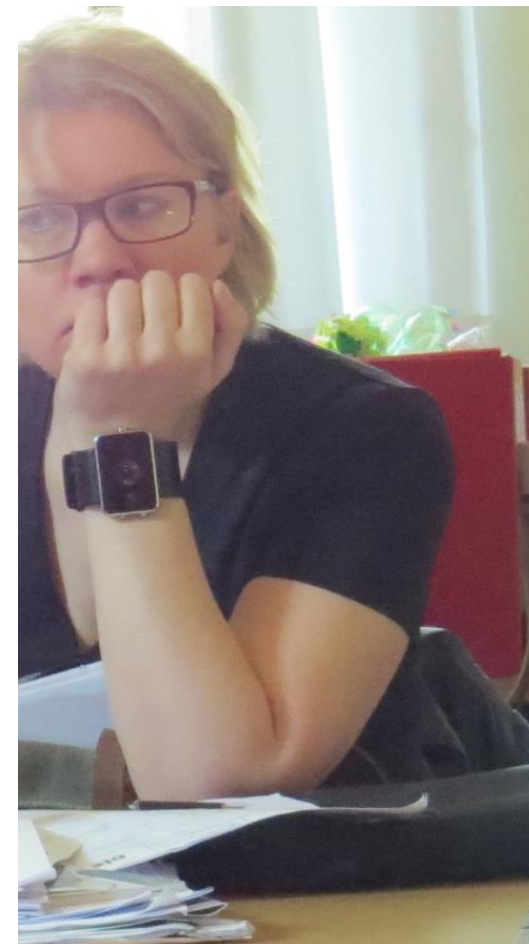
delo opravljati
maksimalno kakovostno

individualna integriranost

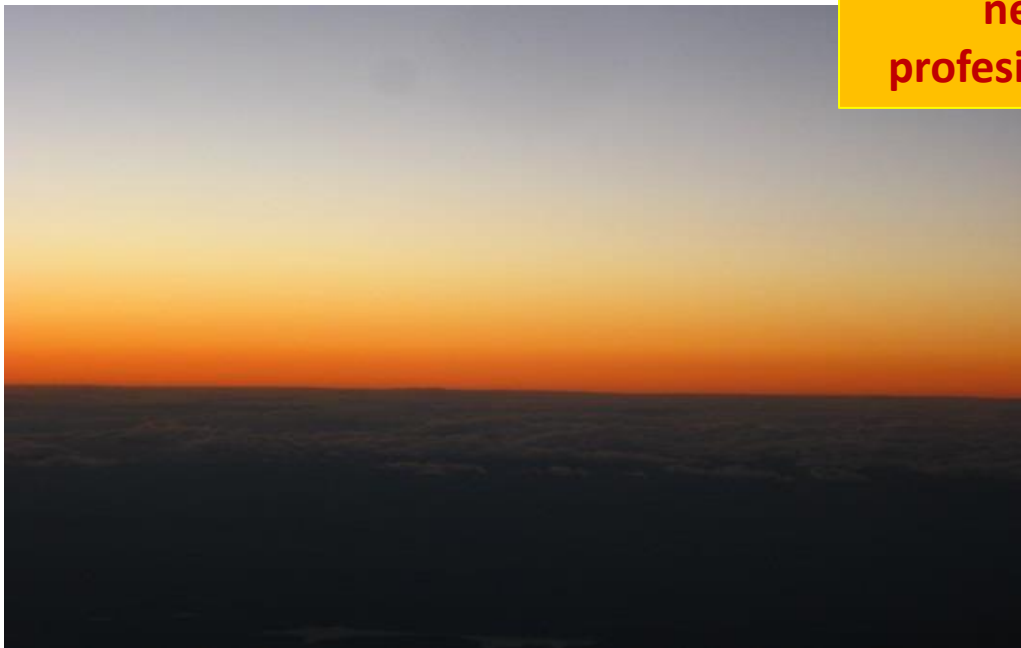
ekspertnost na
vsebinskem
področju

primeren
repertoar
metod, ki jih
mojstrsko
obvlada

uravnotežen
osebni
razvoj, ki
vključuje tudi
druga področja,
ne le
profesionalno

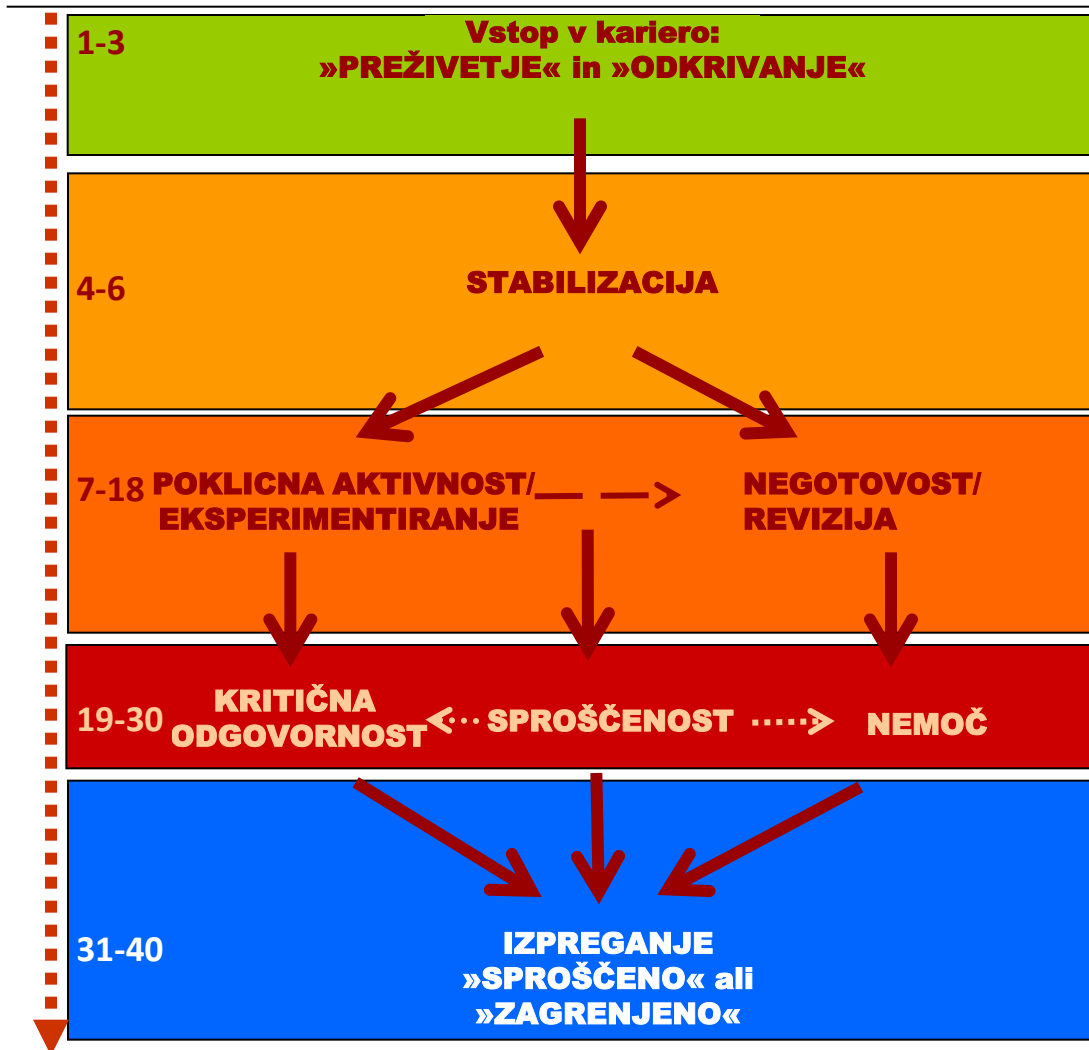
V bistvu je
kritično odgovorni učitelj
kot ga predstavi S-model
razvoja kariere

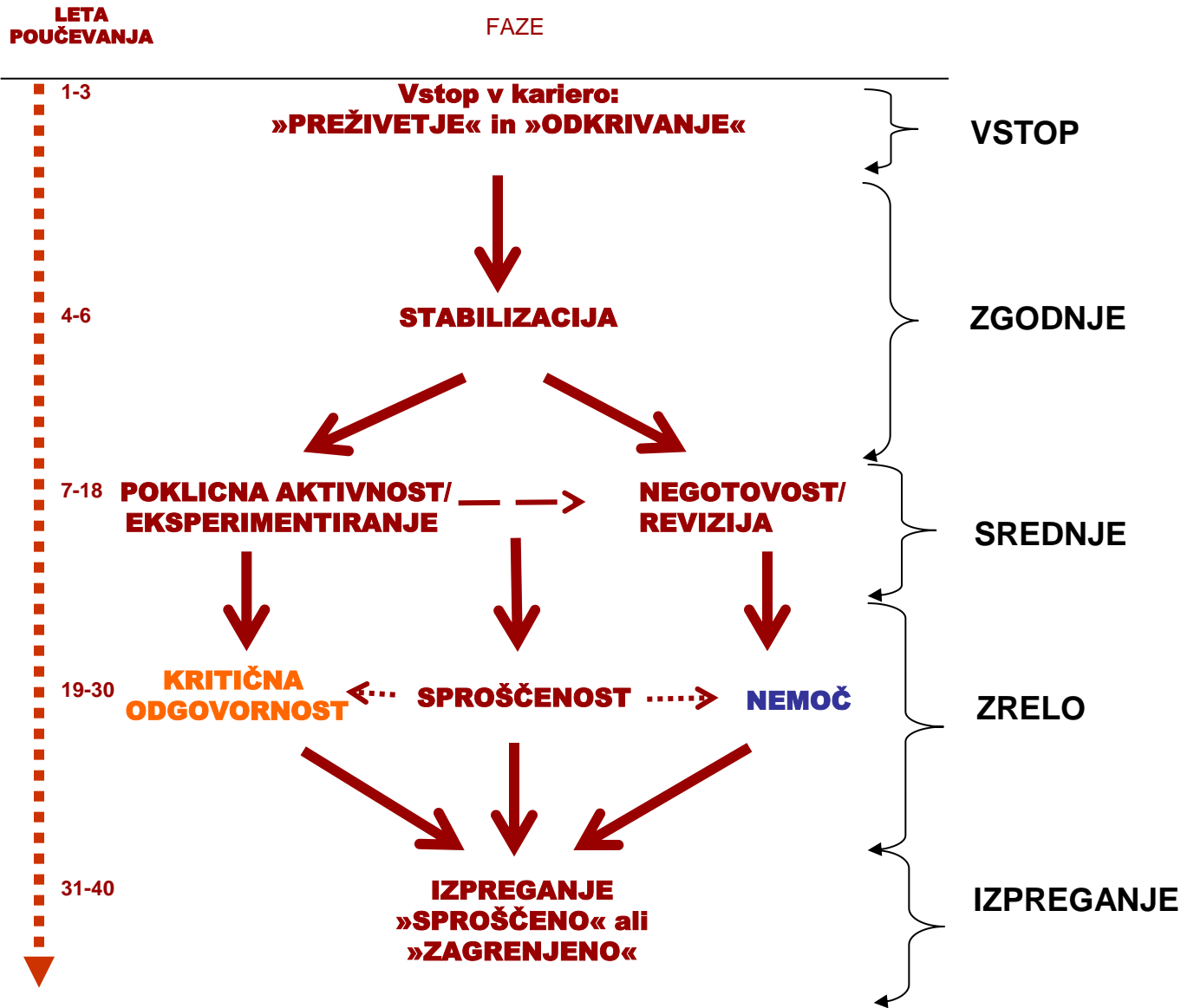
S-model razvoja kariere

**LETA
POUČEVANJA**

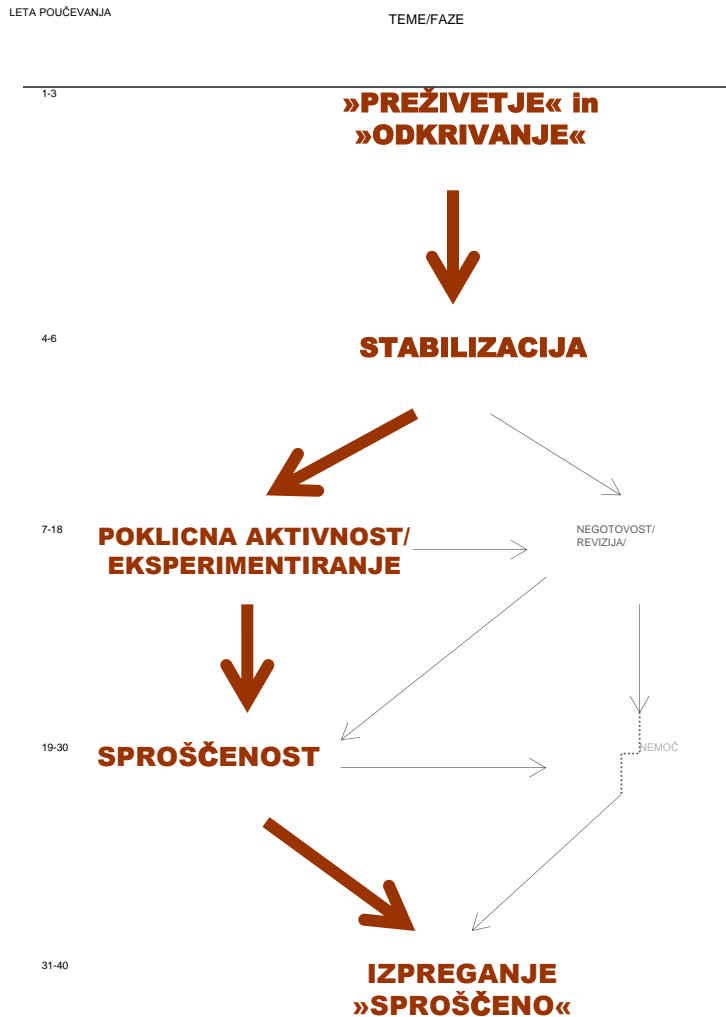
FAZE

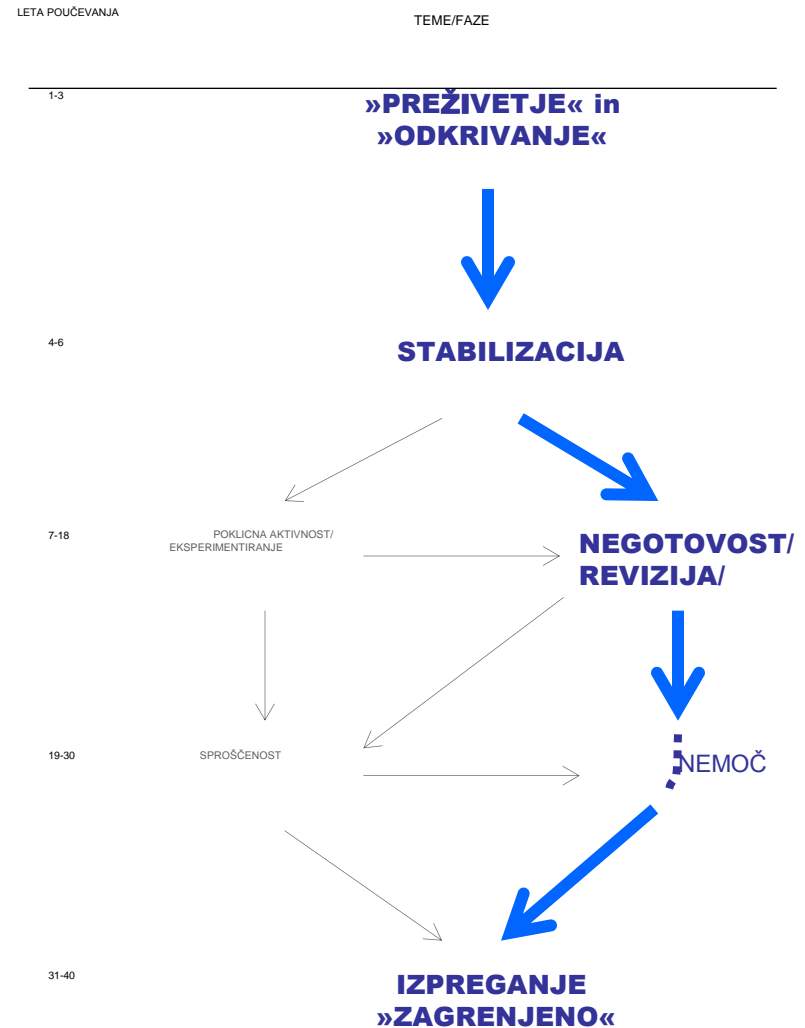
S-model

Dva možna skrajna zaključka karijerne poti

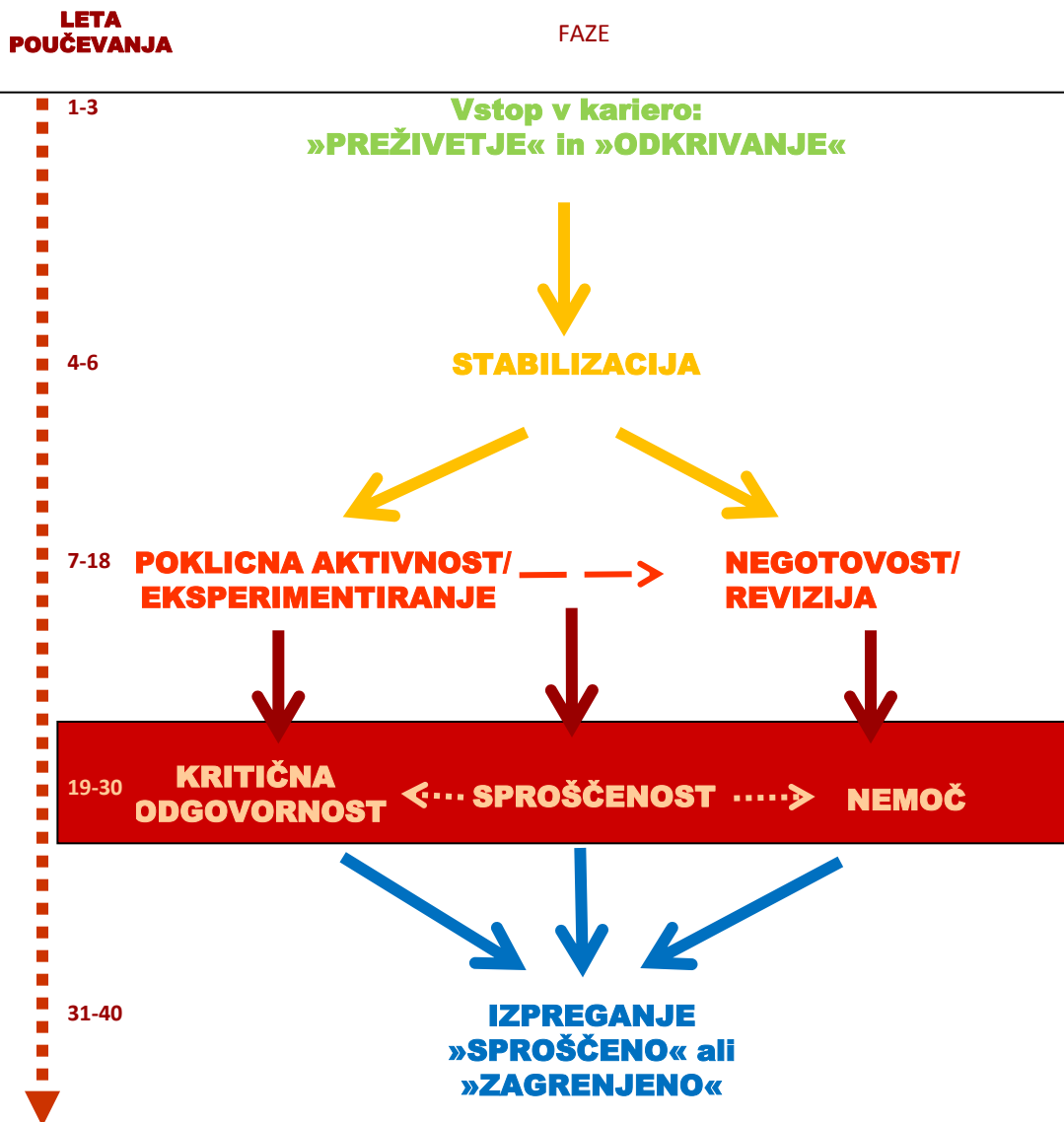

Najbolj harmonična pot

Najbolj problematična pot

S-model

KRITIČNA ODGOVORNOST

prevladujoči značilnosti:
»angažiranost« in »pozitivna kritičnost«

zanimanje za
vizijo, razvoj

številne potrditve
suverenost

moralni izzivi
etični izzivi

visoka stopnja avtonomije -
deluje mimo navad, pričakovanj

»glasen« v družbi,
utrjuje profesionalni položaj
v družbi/ tvega svoj položaj

»stroko
obvlada do konca«,
posega globlje

ne skrbita ga
rutina ali
monotonost

večja delovna
obremenitev zanj
ne predstavlja težav

naravno občuti
željo, da bi bil
mentor

prepoznan kot
kakovostnejši
profesionalec

še precejšnje karierne
ambicije
karierni »vzpon« na
področju ali zunaj njega

je v notranjih
krogih
odločanja

delu zavzeto pripada
tudi navzven

Izsledki preučevanja učiteljev v SLO

največja **praznina** v kompetencah v dimenziji „zmožnost delati z družbo in v družbi“

ustrezno »preživijo« učitelji, ki:

- delajo kakovostno,
- pri svojem delu uživajo
- imajo odličen »stik« z udeleženci

velike razlike izkušenimi učitelji in začetniki

niso priznane kot legitimne

nepomembno

znanja sistematizirati in artikulirati

s tem - pomemben člen strokovne skupnosti

odličnost - precejšnje spremembe

- v vsebinah
- v spretnostih
- v ravnanju
- v drži do dela in okolja

Izsledki preučevanja učiteljev v SLO

premalo raziskano področje

fenomen izgorevanja zaradi prevelikih pričakovanj, pritiskov, vedno novih zahtev

učitelji se postopno povsem iztrošijo — kmalu občutijo intenzivnejše negativne posledice — nazadnje jih zajame nemoč = kar je najbolj nezaželen razvoj poklicne poti

izgorevajo oboji,
ločijo pa se glede na končni izid

dve skupini

nekako po 10 – 18 letih dela
opazne posledice tega procesa

učitelj, ki vedno znova najde ravnotežje:
značilna težnja h kritično-odgovornemu
odnosu do dela, z drugimi besedami
težnja po profesionalni odličnosti

nekateri učitelji morajo
zapustiti poklic, nekateri
zbolijo, skrajna oblika
samomor

»Trdna poklicna identiteta temelj profesionalnega razvoja«

tekem profesionalnega življenja učitelji menjujejo in vstopajo v zelo različne vloge

- najprej kot pripravnik,
- nato kot relativno samostojen izvajalec
- kasneje ekspert na svojem področju

faze

1 vstop v poklicno kulturo

2 umestitev in soočenje z razkorakom med idealnimi podobami in stvarnostjo

poleg referenčne skupine učenci **dodatno** dajejo povratne informacije - pomembno za samopodobo

3

konča konverzija

učiteljevo ponotranjenje pravil, norm, vzorcev obnašanja, načinov delovanja in profesionalne komunikacije

„Zelo pomembna, ker se ustvari kot model ravnanja, samorazumevanja, samoreprezentacije“

(Muršak, 2011)

Kako učitelji sami soustvarjajo svojo poklicno podobo

odločitev za poklic v veliki meri določa „vnaprejšnja identiteta“ (Muršak 2011)

nanjo vplivajo predvsem procesi globalizacije, vdor različnih informacijskih medijev (Hozjan 2006)

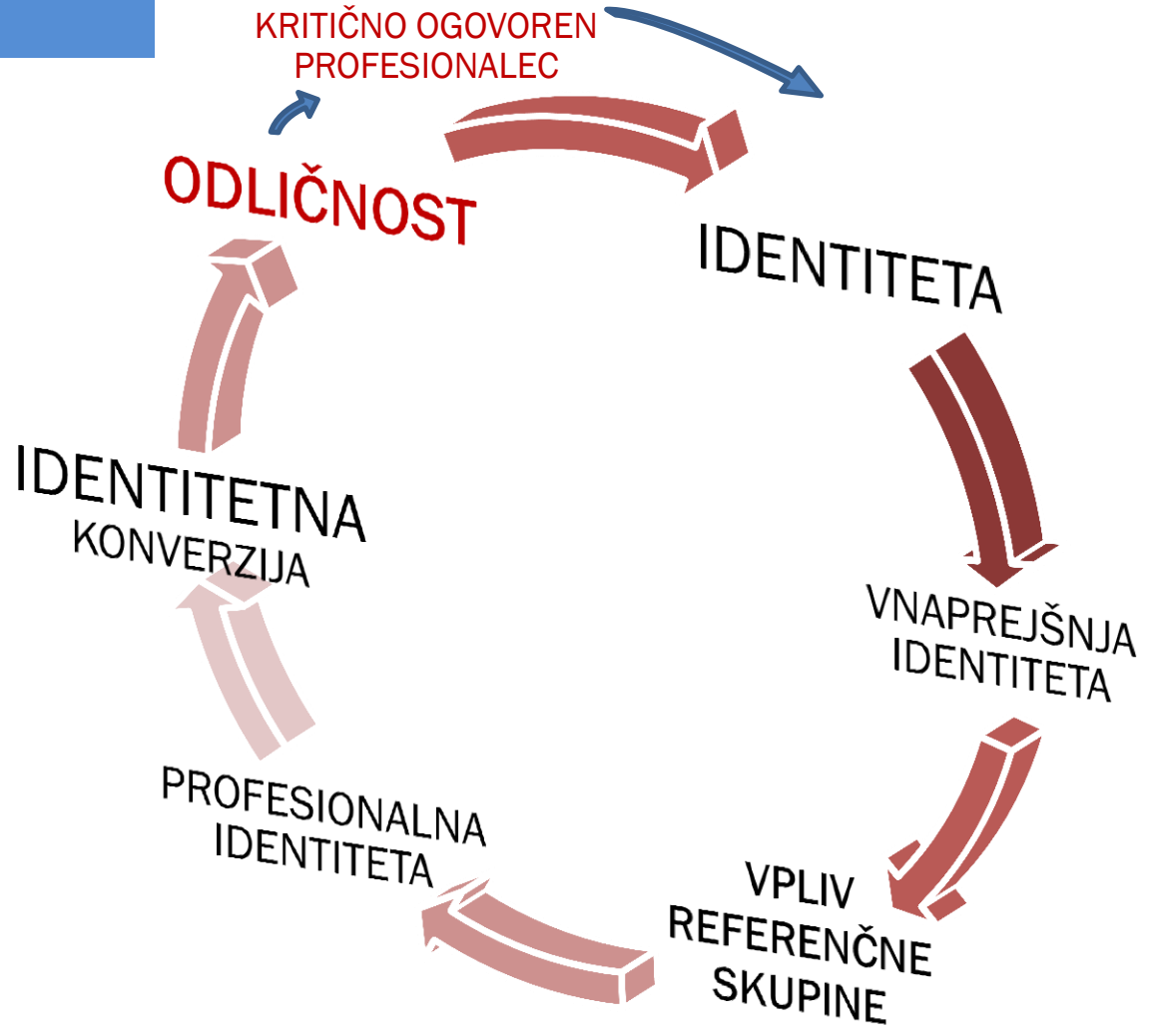
1
je proces **poistovetenja** z bodočim poklicem najprej poteka med študijem ali med sistematično pripravo na njegovo opravljanje

2
»resničen« proces oblikovanja poklicne identitete poteka **v realnem delovnem okolju**

največ odvisno od **referenčne skupine**, v kateri deluje posameznik pri svojem poklicnem delu

Vloga strokovnih združenj?

sodobna poklicna identiteta ne
pomeni več resnične lojalnosti
posameznemu poklicu

koncept zaposlenosti je
zamenjala zaposljivost

posameznik mora razviti
mnogo širši spekter poklicnih
vrednot

za to so potrebna nova
znanja o kariernem razvoju

Forum^{ADS}

Forum andragogov in izobraževalcev odraslih

01 5842 572
petra.javrh@acs.si